Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr 6 | Субота 13-га Сакавіка 1926 г. м. Вільня | Год I

m. Wilno
Uniwersytecka
N9
„Przegląd
Wileński"

Беларускае Слова

Выходзіць раз у ты... | Цана нумару 20 грош.

Нацыянальнае адраджэньне.—Т...рыяльная і культурна-нацыянальная аутаномія.—Зямля сялянам на падставе уласнасьці. — Шырокі дэмократызм. — Барацьба з комунізмам. — Нацыянальная царква. — Краёвая згода. — Далучэньне Усходняй Беларусі да Заходняй.

Падпісная цана на 1 месяц 1 зл.
„ „ „ 3 „ 2 зл. 50 гр.
Заграніцу ўдвая даражэй.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Wilno; ul. Niemiecka 1 Hotel „Sokołowski" pokój Nr 23. Рэдакцыя адчынена ад 12 — 2 гадз. штодня апрача сьвятаў.

Цана абвестак: перад тэкстам—20 гр сярод тэксту — 25 гр. і на апошняй стр.—15 гр. за радок.

ПРАЛЕТАРСКАЯ „ГРАМАДА".

У № 2 нашае газэты мы падалі характэрыстыкі беларускіх палітычных групаў, якія паўсталі на абломках Беларускага Пасольскага Клюба.

Цяпер мы хочам крыху застанавіцца на больш дэтальным разгледжаньні як імкненьняў гэтых групаў, так і гороскопу іх палітычных пасьпехаў. Усім ведама, што Сялянска-Работніцкая Грамада, з сваім лейб-органам „Беларускай Нівай", павяла, зусім ужо адкрыта, комуністычную работу.

Гэта відаць з лічных комуністычных артыкулаў „таинственнай" рукі, якая ніколі не падпісывае гэтых сваіх артыкулаў, відаць з рэвэляцыяў „мудрэйшага" з беларускіх „палітыкаў" п. Мятлы, які аб'явіў на ўвесь сьвет, што у Бальшэвіі *рай*. Роўным чынам і рэшта паслоў з Грамады дружным хорам гукае комуністычны сымвол веры, ня выключаючы і іх правадыра —сымпатычнага п. прафэсара, які калі трэба і ня трэба пляце нешта аб ня істнуючым беларускім пралетарыяце (глядзі адчот аб мітынгу „Грамады" ў Горадні, „Бел. Ніва" № 19) аб „соцыяльнай рэвалюцыі", уладзе работнікаў і сялян" і г. д.

Адначасна, чуючы прыбліжэньне выбарнай кампаніі, бальшавікі не шкадуюць грошы на свае выданьні і нашыя вёскі завальваюцца бязплатна нумарамі „Беларускай Нівы" і дарага каштуючай „Маланкі". Паглядзім-жа як рэагуе на гэтую комуністычную кампанію беларускі народ.

Трэба прызнаць, што ад самага пачатку утварэньня „Сял.-Раб. Грамады", яна мела даволі значны пасьпех. Тлумачыцца гэта пэўнай папулярнасьцю і папярэдняй ідэёвай нацыянальнай працай правадыра яе п. Тарашкевіча і тым, што „Грамада" заняла найбольш рэзкае апазыцыйнае становішча ў адносінах да ўраду, адміністрацыі, паліцыі і г. д. Гэта надта *падабалася беларускаму насяленьню*, якое многа цярпела ад няўдалага упраўленьня „Крэсамі". Аднак-жа будаваць свой пасьпех і папулярнасьць, сярод беларускага сялянства, толькі *на негатыўнай* праграме было нельга. Трэба было даць нешта *пазытыўнае* (палажыцельнае). І вось „Сял. Раб. Грамада" дала беларускаму сялянству.... комуністычную праграму. Замест таго, каб стаць на абарону беларускага сялянства, якое зруйнавана вайною, знаходзіцца без апекі і часта-густа церпіць ад сваволі адміністрацыі „Грамада" пачала насіцца з нейкім, легэндарным „беларускім пралетарыятам", якога ніколі ня было на Беларусі, бо ня можна лічыць за „беларускі пралетарыят" работніцкую мешаніну ўсіх нацыянальнасьцяў, насяляючых гарады Польшчы. Нарэшце, калі-б і прызнаць істнаваньне гэтага пралетарыяту, дык ён на столькі нялічны ў параўнаньні з беларускім сялянствам, што высоўваць яго на першае месца—зусім дзіўна. Галоўнае аднак-жа—гэта тое, што інтарэсы пралетарыяту гарадоў і інтарэсы вясковых сялян *зусім супярэчныя*.

Гэта зразумелі сяляне ўсяго сьвету і з гэтай прычыны на усім сьвеце, *у працiўвагу* соцыялістычным і *комуністычным* арганізацыям *пралетарыяту* паўстаюць *клясовыя* арганізацыі сялянства. Гэтаю супярэчнасьцю інтарэсаў пралетарыяту і сялянства тлумачыцца тая варожая пазыцыя, якую *пралетарская* „Грамада" заняла да усіх арганізацыяў, баронячых інтарэсы беларускага сялянства. І калі тую заядласьць, з якой орган „грамады" „Беларуская Ніва" кідаўся на Ч. Бел. Раду, можна яшчэ вытлумачыць мамэнтамі палітычнымі, як „орыентацыя" і г. д., дык варожасьць „Беларускай Нівы" да „хрысьц. дэмакратаў" і „Сялянскага Саюзу" тлумачыцца амаль ня выключна мамэнтамі соцыяльнымі. Гэта асабліва добра відаць з *эпітэтаў*, якія дае „Бел. Ніва" старэйшай з беларускіх часопісяў— „В. Krynicy", называючы яе „буржуазна—ксяндзоўскім" органам З другога боку, ад часу комунізацыі „Грамады" як „В. Krynica", гэтак і пазьней паўстаўшая „Сял. Ніва" адмяжоўваюцца ад „Грамады", што асабліва ясна была відаць з апошніх выступленьняў „В, Krynicy" і з рэвэляцыйнага артыкулу аб „куртатай пэрсанальна-культуральнай аўтаноміі Савецкай Беларусі" п. Ярэміча ў „Сялянскай Ніве".

Аднак-жа, ня толькі ўсё арганізаванае беларускае грамадзянства Заходняй Беларусі з агідай адвярнулася ад „Грамады", ідэнтычнае да яе становішча займаюць і прадстаўнікі Усходняй Беларусі (зразумела тыя, якія могуць адкрыта гаварыць)?

Аб адносінах беларускага грамадзянства да бальшавікоў „там" ясна гаворыць пачаўшыйся ў Менску працэс групы вясковых настаўнікаў з Юрым Лістападам на чале.

Аб адносінах-жа да комуністаў беларускай эміграцыі гавораць №№ 1 і 2 „Бюлетэня белар. эсэраў" і „Бюлетэнь Рады Бел. Нар. Рэспублікі" ад 19-І 26 г. Вось як характэрызуюць „Сял.-Раб. Грамаду" прадстаўнікі чыстай незалежніцкай думкі:

„Замест абароны правоў беларускага Народу „Сял. Раб. Грамада" ў Варшаве разбівае адзіны нацыянальны фронт у гэтай абароне і шукае аб'еднаньня з *польскай* хлопскай партыяй, якая *бараніць інтарэсаў* беларускіх ня будзе, а будзе падпарадкаваць сабе беларускія сілы таксама, як хоча падпарадкаваць сабе польская ком. партыя комун. партыю Заходняй Беларусі. *Адарваўшаяся ад нацыянальнага фронту* „Сял.-Раб. Грамада" хістаецца паміж польскай і расейскай комуністычнай партыяй і стараецца, ня маючы зусім свайго пралетарыяту бараніць пралетарыят чужынцаў *процi беларускага сялянства*.

Пасол Тарашкевіч нападае на „Сялянскі Саюз" за тое, што ён разрожнівае інтарэсы вёскі і места—сялян і рабочых. Разрожніваць трэба. Ніколі вёска не пагодзіцца з местам, калі нават не свой, а чужы пралетарыят будзе забіраць хлеб амаль дарма і нічога не даваць вёсцы". Гэткім чынам *усе* палітычныя беларускія групы, як у краю так і за межамі яго аднагалосна характэрызуюць „Сял. Раб. Граmаду": 1) як арганізацыю комуністычную, 2) як здрадзіўшую інтарэсам беларускай нацыянальнай справы, бо яна прыняла прынцып Інтэрнацыяналу і 3) як здрадзіўшую беларускаму сялянству, бо яна стала на абарону не яго, а *інтэрнацыянальнага пралетарыяту* процi інтарэсаў беларускага сялянства.

Палітычны агляд.

З палітычных падзеяў апошніх дзён на першым месцы трэба паставіць францускa турэцкі дагавор, які нядаўна падпісаны ў Ангоры. Факт гэты вельмі непакоіць Англію, якая ўважна сочыць за кожным крокам усіх дзяржаваў як на Блізкім, гэтак і на Далёкім Усходзе. Французка-турэцкі дагавор зьяўляецца поўнай неспадзянкай для Англіі, тым больш, што яшчэ нядаўна высокі камісар Сірыі Жувэнэль запэўніў Чэмбэрлена, што Францыя ня зробіць ніякіх крокаў бяз ведама і згоды Англіі. Гэтаму можна было верыць дзеля таго, што інтарэсы як Францыі, гэтак і Англіі на Блізкім Усходзе вельмі цесна перапляліся. Францыя, як ведама, мусіць заўсёды сумесна з Англіяй вясьці аружную барацьбу процi арабаў.

Але справа тут зусім ня ў тым, што Францыя не датрымала свайго слова перад Англіяй. Паміж Турцыяй і Англіяй, як ведама, яшчэ ня уладжаны конфлікт з за Мосуля. Перагаворы па гэтаму пытаньню, якія нядаўна вяліся ў Ангоры, не далі ніякіх рэзультатаў. І вось у гэты самы час даходзіць да парузуменьня паміж Турцыяй і хаўрусьніцай Англіі-Францыяй. На падставе гэтага дагавору, Турцыя, між іншым, атрымала права на карыстаньне багдадскай чугункай для перавозкі сваіх войскаў да Іраку. Як ведама, Англія у свой час атрымала ад Лігі Народаў 4-х гадовы мандат на Ірак. Нядаўна тэрмін гэтага мандату скончыўся і ангельская палата 19 лютага ратыфікавала ўмову паміж Іракам і Англіяй, паводле якой тэрмін мандату Англіі над Іракам прадоўжаны яшчэ на 25 гадоў. Гэта зьявілася як-бы адказам на францускa турэцкі дагавор, падпісаны 18 лютага.

Само сабою паўстае пытаньне, чым вытлумачыць гэты крок Францыі, якая мае шмат супольных з Англіяй інтарэсаў у Афрыцы і Азіі?

Тлумачэньне гэтаму трэба шукаць у новым кірунку ангельскай замежнай палітыкі, якая за апошні час значна адхілілася ад французкай. Ангельскі міністар замежных справаў Чэмбэрлен, у часе свайго пабыту ў Італіі пасьля падпісаньня лёкарнскіх трактатаў, зрабіў нейкую асобную ўмову з Мусоліні. Рэзультатамі гэтай умовы Англія была гэтак задаволена, што зрабіла Італіі вялікія палёгкі ў справе ваенных даўгоў. Апрача гэтага Італія мае атрымаць нейкія канцэсіі на Блізкім Усходзе. Як ведама, Італія мае вялікі збытак насяленьня. Амэрыка, у якую да гэтага часу кіравалася ўся італьянская эміграцыя цяпер ужо ня прымае эмігрантаў з Эўропы, у тым ліку і з Італіі. Дзеля гэтага Блізкі Усход мае для Італіі вялікае значэньне, як абшар для калёнізацыі збытку насяленьня. Усім ведама, якое прыкрае ўражаньне зрабіла ў свой час умова паміж Англіяй і Італіяй на Турцыю і Саветы. Бязумоўна ня добрае ўражаньне зрабіла яна і на Францыю, але апошняя не зьвярнула ўвагі, бо не хацела псаваць адносінаў з Англіяй і Італія перад сакавіковай сэсіяй Лігі Народаў. І вось, апошняя францускa-турэцкая ўмова зьяўляецца адказам на ангельска італьянскі дагавор. Ангельская прэса лічыць гэты крок Францыі—па-

ражэньнем ангельскай дыпляматыі на Блізкім Усходзе.

Ня меншае ўражаньне зрабіў і тайны дагавор Мусоліні з міністрам замежных справаў Юга-Славіі Нінчычам. Але ў гэтым выпадку Італія выступіла ў зусім інакшай ролі У той час, як умова Італіі з Англіяй сукосна скіравана проці інтарэсаў Францыі на Блізкім Усходзе і ў паўночнай Афрыцы італьянска-сэрбскі дагавор зусім згаджаецца з францускай палітыкай Нават больш таго: італьянска-арабскае паразуменьне можа быць падставай для стварэньня новага эўропэйскага хаўрусу, скіраванага проці Нямеччыны Магчыма, што да яго далучацца Чэха Славакія, Польшча і нават Францыя. Гэта відаць з таго, што Нінчыч, пасьля перагавораў з Мусоліні, зараз-жа выехаў у Парыж, дзе меў некалькі конфэрэнцыяў з Брыянам і іншымі францускімі палітычнымі дзеячамі.

Італьянска - сэрбскае зблізкэньне выклікана наступнымі фактамі: 1) уваходам Нямеччыны ў Лігу Народаў і 2) адкрытым імкненьнем Аўстрыі да злучэньня з Нямеччынай. Уваход Нямеччыны ў Лігу Народаў з аднačасным атрыманьнем сталага месца ў Радзе Лігі Народаў, дае ёй магчымасьць мець уплыў на сусьветныя палітычныя падзеі. А ў будучыні Нямеччына можа ізноў мець у Эўропе тую самую галоўную ролю, якую яна мела да вайны. Як-ні-як Францыя ўжо страціла свой неабмяжаваны ўплыў у Эўропе З гэтым фактам асабліва павінны лічыцца Польшча, Чэха-Славакія. Юга-Славія і Італія, дзеля таго, што нямецкая экспансія ў першую чаргу будзе скіравана ў бок гэтых дзяржаваў. Што тычыцца заходніх граніцаў Польшчы і Чэха-Славакіі з Нямеччынай, дык яны больш-менш гварантаваны лёкарнскім дагаворам і асобнымі ваенна палітычнымі дагаворамі Францыі з Польшчай і Чэха-Славакіяй Але гэткай гварантыі ня маюць яшчэ ні Юга-Славія, ні Італія. Дык зусім зразумела імкненьне гэтых дзяржаваў да зблізкэньня. Гэтаму зблізкэньню яшчэ больш спрыяюць апошнія прыгатаваньня Аўстрыі да злучэньня з Нямеччынай. Жыцьцё апошніх 7 гадоў даводзіць, што Аўстрыя ня можа далей істнаваць як самастойная незалежная дзяржава. Пакуль ёй дапамагала грашыма Ліга Народаў, яна так-сяк яшчэ трымалася. Але як толькі гэтая вонкавая фінансавая дапамога спынілася, палажэньне Аўстрыі ізноў зрабілася крытычным Ей застаецца толькі адзіны выхад—далучыцца да моцнай і вялікай Нямеччыны, якая ізноў выходзіць на шырокі палітычны шлях. Цяпер ужо няма ані воднай палітычнай партыі як у Нямеччыне, гэтак і ў самой Аўстрыі, якая б была проці нямецка-аўстрыйскага аб'еднаньня. Нават былы аўстрыйскі канцлер ксёндз Зэйпэль, лідэр самай вялікай аўстрыйскай партыі хрысьціянскіх дэмакратаў, якая раней стаяла на грунце дзяржаўнае незалежнасьці Аўстрыі, цяпер рэзка зьмяніў кірунак сваёй палітыкі і адкрыта высказаўся за далучэньне да Нямеччыны. Яго нядаўняя падарожа ў Бэрлін і заява аб гэтым зрабілі ў Эўропе вялікае ўражаньне. А нарэшце выступленьне немцаў на абарону аўстрыйцаў, якія жывуць у поўдзенным Тыролі, адыйшоўшым пасьля вайны да Італіі і паўстаўшы на гэтым грунце конфлікт паміж Італіяй і Нямеччынай, — паказалі запраўдныя мэты будучай нямецкай палітыкі. І вось Юга Славіі і Італіі больш нічога не застаецца рабіць, як толькі, забыўшы старыя непаразуменьні, падаць адна аднэй рукі і гатовіцца на выпадак магчымых неспадзянак з боку Нямеччыны Італьянска-сэрбскі дагавор скіраваны выключна проці Аўстрыі на выпадак, калі-б яна захацела далучыцца да Нямеччыны і гэткім чынам нарушыць істнуючую ў Эўропе палітычную раўнавагу. Гэты дагавор можа быць падставай для новай групіроўкі антынямецкіх палітычных сілаў у Эўропе, якая павінна замяніць аджыўшую Вялікую Антанту. Галоўную ролю ў гэтай новай Антанце будзе мець бязумоўна Італія.

N.

АБВЕСТКА.

Усіх нашых паважаных чытачоў, якім высылаюцца пробныя нумары „Беларускага Слова“, паведамляем, што таму, хто не паклапаціцца прыслаць падпіску, высылка газэты будзе спынёна,

Выпісаць газэту можна праз бліжэйшую пошту, або прыслаць падпіску да адміністрацыі

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

У Польшчы.

— Перагаворы з Амэрыканскімі фінансістамі аб пазыцы пад тытунёвую манаполію не далі ніякіх рэзультатаў, з прычыны таго, што Польшча не згадзілася на варункі амэрыканцаў.

— Перагаворы аб абнаўленьні Польска-Румынскага дагавору закончацца толькі пасьля Сэсіі Лігі Народаў.

— Бюджэтная Камісія Сойму пастанавіла запрапанаваць ураду перарахаваць ўнутраныя займы на паўнацэнную валюту, ў мэтах падняцьця даверра да дзяржавы на ўнутранным рынку.

— Польскі ўрад паслаў ноту Нямецкаму ўраду, ў якой заяўляе, што Польшча згаджаецца адмовіцца ад прымусовай ліквідацыі нярухомай маемасьці тых немцаў, якія прынялі польскае грамадзянства.

— Па афіцыяльных даных, лік безработных у Польшчы крыху зьменшаецца. Безработных цяпер ёсьць 358.002 чал.

— На паседжаньні бюджэтнай Камісіі Сойму меў месца гэткі цікавы выпадак: „Вызваленьне“ ўнясло прапазыцыю аб скрэсьленьні з бюджэту Мін. Ўнутр. Справаў г. зв. „дыспазыцыйнага фонду“. Па парлямэнтарным звычаям—гэтакае скрэсьленьне зьяўляецца раўназначным з выражэньнем Міністру недаверра. І вось за гэтую прапазыцыю галасавалі П. П. С. і Народная Рабочая Партыя, г. зн. тыя партыі, якіх прадстаўнікі ўвайшлі ў цяперашні коаліцыйны кабінэт...

— У Львове адбудзецца хутка польска-румынская конфэрэнцыя ў справе ўрэгуляваньня камунікацыі чугункай і марской—паміж Польшчай і Румыніяй.

За граніцай.

— **Нямеччына.** Пачалася падгатаваўчая праца да плебісцыту па пытаньню аб адшкадаваньні б. каралеўскіх і іншых уладзецельных фамілій. У Бэрліне плебісцытныя лісты падпісала ужо 436 000 асобаў,

— **Францыя** У часе дыскусіі ў парлямэнце над падаткамі ад закупаў, Брыян паставіў пытаньне аб даверры. Парлямэнт большасьцю 274 проці 221 галасоў, адкінуў закон аб падатках і гэтым самым выразіў недаверра кабінэту. Кабінэт падаўся ў адстаўку.

Прэзыдэнт рэспублікі даручыў тварэньне новага кабінэту таму-ж Брыяну. Кабінэт састаўлены 10 г. м. пры чым Брыян затрымаў для сябе партфэль міністра заграгічных справаў. У кабінэт увайшло 10 дэпутатаў парлямэнту і 8 сэнатары 11-га Брыян мае быць ўжо ў Жэнэве.

— Сэкцыі францускa савецкай конфэрэнцыі распачалі працу. Уласьнікі аблігацыяў расейскіх займаў баяцца як-бы ўва імя будучых карысьцяў, Францыя не адмовілася ад прошлых займаў. Гэтага дабіваюцца бальшавікі, але францызы пастанавілі, відаць, крэпка стаяць за прызнаньне даўгоў. Толькі пасьля ліквідацыі старых даўгоў французы будуць гаварыць аб устанаўленьні нармальных адносінаў з С.С.Р.Р. Прадбачацца гарачыя спрэчкі і доўгія дэбаты.

— **Жэнэва.** Кітайская дэлегацыя ад імя Кітайскага ўраду падала просьбу аб прызнаньні Кітаю сталага месца ў Радзе Лігі Народаў. Вокал пытаньня аб пашырэньні складу Рады Лігі наагул і асабліва аб прыняцьці ў Раду Польшчы ідзе вострая барацьба. Немцы высказываюць рашучы пратэст проці прыняцьця Польшчы ў Раду і пагражаюць адмовіцца ад места ў Радзе. Швэцыя цалком падтрымоўвае Нямеччыну. Верхаводы шукаюць выхаду ў нейкім компрамісе, але тымчасам не знайшлі гэткага, які-бы ўсіх здаволіў.

Гішпанія заявіла, што калі яна ня ўвойдзе ў Раду—дык гатова зусім выступіць са складу Лігі. Як даносяць апошнія газэты, Бэльгія таксама дамагаецца сталага месца ў Радзе Лігі.

Кандыдатуру Польшчы будуць падтрымоўваць ўсе дзяржавы Малай Антанты (Чэхія, Сэрбія і г. д.).

Бэльгія высказалася проці кандыдатуры Польшчы на сталае месца ў Радзе, і заявіла, што будзе падтрымоўваць гэтую кандыдатуру на месца часовае.

— **Мароко.** Тут ідуць вельмі ажыўленыя баі. Пад Тэтуанам гішпанскія войскі пацярпелі цяжкое паражэньне.

— **Англія** У справе пашырэньня складу Рады Лігі, а значыцца і па пытаньню аб уваходзе ў Раду Польшчы Англія займае нэгатыўнае становішча. Прэса абгаварываючы гэтае пытаньне выказываецца за кандыдатуры Гішпаніі і Ангельскіх даміній.

— **Амэрыка.** Амэрыканская прэса высказваецца за кандыдатуру Польшчы ў Раду Лігі Народаў.

— **Кітай.** Народная армія адступае ў безпарадку пад напорам войскаў Ву-Пэй-Фу.

Перагаворы прадстаўнікоў С.С.Р.Р і маршала Чанг-Тсо-Ліна ў Харбіне па пытаньням савецка - кітайскіх узаемнаадносінаў і Усходня-Кітайскай чугункі—спынены. Правал гэтай конфэрэнцыі можа пагоршыць палажэньне на Далёкім Ўсходзе.

Маршал Ву-Пэй Фу заяўляе аб тым, што пры заняцьці яго войскамі раёнаў дзе была г. зв Народная армія Фэн Ю Сіанга, знойдзена шмат праклямацыяў і іншай агітацыйнай літэратуры, зьмест якой выразна сьцьверджае бальшавіцкія тэндэнцыі народнай арміі

Адказ на „адказ“.

Нарэшце, пасьля 1½ гадавой барацьбы з намі з-за плечаў сваіх нязлічаных адказных рэдактараў, з якіх адна палова трапіла ў турмы, а другая была змушана уцякаць да Бальшэвіі, п. Антон Луцкевіч даў нам магчымасьць пацешыцца яго новым „публіцыстычным“ творам, ужо *з подпісам свайго прозьвішча*(!).

У зьмешчаным у N 18 „Беларускай Нівы“ яго артыкуле „Замест адказу“ ёсьць усе шэдэвры твораў „бязыменных“ аўтараў. Тут і „бандыцкі напад“ і „казённыя беларусы“, і „казённыя бутэрброды“, і кіўкі на дэфэнзыву, ўсе так добра вядомыя „этычныя“ выразы „бязыменных“ да гэтага часу аўтараў, аказаўшыхся нарэшце.... п. А. Луцкевічам.

Нарэшце маска зьнята, ці мо, зьляцела... ў перапалохе?

Цяпер некалькі слоў па самай сутнасьці „гістарычнай спраўкі“. Перад усім у сваім артыкуле п. Луцкевіч *прызнаў*:

1) *ідэнтычнасьць* зьмешчаных у „Беларускім Слове“ фатаграфіяў з арыгіналамі дакумэнтаў;

2) што вайсковае нямецкае камандаванне (Ober Ost) *грошы асабіста*—„на рукі“—*яму плаціла*, а значыцца прызнае і тое, што *на службе нямецкай за плату састаяў*. Што тычыцца самой сумы, якую ён за службу атрымоўваў, дык яна ня мае значэньня, бо справа не ў тым, за якую *суму* прадаўся, а самы факт *прадажы*. Потым, *прыпадкова* засталася *толькі адна* рахунковая кніга, але гэта ня значыць, што ня было яшчэ іншых кнігаў, дзе маглі-бы знаходзіцца і іншыя сумы.... Тым больш гэта магчыма, што Вільня была ў той час цэнтрам нямецка - бальшавіцкай прапаганды, скіраванай на разлажэньне расейскай арміі...

3) што літоўскае грамадзянства на агідную прапазыцыю—„ультыматум“ немцаў не пайшло а тых каго купілі немцы п Луцкевіч сам назваў *рэнегатамі* (акрэсьліўшы гэтым і сваю ролю!).

4) што Беларуская Рада паўстала толькі ў канцы 1918 года, а „Гоман“ выходзіў ад 1915 г. Гэта значыць, што аж 3 гады ўтрымліваўся немцамі.

Гэтую бязумоўную „ідэйную“ лучнасьць п. Луцкевіча з немцамі сьцьверджаюць *ня толькі ім прызнаныя факты*, але і карэспандэнцыя аб ім, якая была зьмешчана ў N 4 „Беларускага Слова“ і на якую ніякага адказу з яго боку ня было... ды мы пэўны і ня будзе!

Што тычыцца патэтычнага „апэля“ п. Луцкевіча да „чэстнай часткі нашага і польскага (нават?!) грамадзянства“, дык у сёняшняй перадавіцы „Беларускага Слова“ падаюцца факты аб тым, як адносіцца ўсё беларускае грамадзянства (апрача комуністаў і іх падгалоскаў!) да комуністычных беларускіх групіровак, ня гледзячы нават на тое, што ў рады іх трапіла гэтак усімі паважаная асоба, як п. Тарашкевіч.

Дык які можа быць ад казна „апэль“ міжнароднага агэнта-прафэсыянала з боку беларускага гэтак і польскага грамадзянства-хіба лёгка дагадацца..

Праўда, засталіся яшчэ розныя п. п Цяўлоўскія, „Стрэкачы“ „Дзяргачы“ або „журналіст“, якога беларускае грамадзянства выкінула з сваіх радоў, ды... недасьпелыя скалечаныя вучні, якім усім п. Луцкевіч гасьцінна дае месца ў сваей газэце для выпадаў і інсынуацыяў проці Ч. Беларускай Рады і мяне асабіста.

На іх спачуцьцё п. Луцкевіч можа разлічаць бязумоўна!..

Але, каб рэшта грамадзянства???...

А каб даць п Луцкевічу шырокую магчымасьць высьвятліць *праўду* і даказаць яму, што мы і ня думаем браць з яго прыкладу і хавацца за плячыма адказных рэдактараў, я падпісваю поўнасьцю сваё прозьвішча, каб п. Луцкевіч мог пацягнуць беспасрэдна „высокую асобу“ і „пакараць“ не адказнага рэдактара, а мяне на судзе!

А. Паўлюкевіч.

Агляд прэсы.

„Kurjer Wil" зьмяшчае справаздачу з лекцыі п. Т. Галувкі на тэму „Польшча і Ўсход", якая адбылася ў Вільні ў мінулую нядзелю.

Лектар высказаў шмат вельмі цікавых думак, з якіх частку ніжэй паводле „Kurj Wil." зьмяшчаем:

„Паміж Польшчай і Нямеччынай няма спрэчных інтарэсаў. Сельска-гаспадарчая Польшча і прамысловая Нямеччына ўзаемна дапаўняецца... Калі Польшча атрымае доступ да мора праз хаўрус з балтыцкімі дзяржавамі, дык напор Нямеччыны на Памор'е значна аслабее.

З другога боку—Саветы. Аднак там, пад гэтай вялізнай чырвонай скарупай адбываюцца працэсы, якія перакшталтоўваюць даўнішнюю царскую імпэрыю гэтак, што й сказаць нельга. Далей лектар казаў аб адраджэнчаскіх працэсах усіх народаў даўнішняга цара́та. Падрабязна затрымаўся ён над рухам украінскім. 83 прац пачатковых школ зусім з'украінізавана, а калі адкінуць школы польскія, жыдоўскія ці інш. нацыянал меншасьцяў—дык акажацца, што 100 проц школ ужо ёсьць украінскія. Там узрастае новае пакаленьне, якое з часам ня будзе магчы разгаварыцца парасейску. 65 проц. сярэдніх школ з'украінізавана. 2 ўнівэрсытэты, навуковая акадэмія.

У меншым маштабе тое самае адбываецца на Савецкай Беларусі. Есьць унівэрсытэты: грузінскі на Каўказе, татарскі. Нацыяналізуецца адміністрацыя. Есьць палітычны цэнтралізм, але разьвіваюцца мясцовыя самаўпраўленьні і усё ясьней выяўляецца дэцэнтралістычнае імкненьне.

З упадкам комунізма Расея развалiцца на самастойныя нацыянальныя арганізмы: ўкраінскі, беларускі ды інш. У змаганьні з Маскоўскай Вялікарасіяй гэтыя арганізмы павінны будуць шукаць падтрыманьня ў Польшчы. Толькі праз Польшчу здабудуць яны лучнасьць з сонечнай культурай заходняе Эўропы.

Гэткім чынам можа паўстаць Дзяржаўны хаўрус кшталтам Юга-Славіі з 70 мільёнамі насяленьня, які ўсьпешна тады будзе магчы змагацца з сілай гэрманізма. Романская раса ўжо сходзіць у цень. Сёньняшні дзень належыць да германскай расы, а заўтрашні да расы славянскай.

Але да гэтага часу Польшча павінна падрыхтавацца. Да гэтага нельга ісьці шляхам зьдзеку над нацыянальнымі меншасьцямі ў сваей дзяржаве. Трэба абрэвізаваць дасюляшнюю палітыку ў адносінах да меншасьцяў, трэба паклікаць украінцаў, *а таксама і беларусаў да супольнай працы* над гэтым сонечным заўтрашнім днём—над рэалізацыяй супольнай магутнасьці абапёртай *на прынцыпе роўнасьці, справядлівасьці і брацтва.*

Гэта думкі ня новыя. Яны выплываюць з найглыбейшых, найслаўнейшых дзяржаўных традыцыяў польскіх, у якія трэба толькі дыхнуць новае жыцьцё і новы дух.

У С.С.Р.Р.

Архі-самадзержаўныя мэтады

Апошнія Менскія газэты аднатоўваюць павялічэньне „лясных" зладзействаў. У Савецкім раю аказваецца з дравамі цяпер горш, чым было даўней. Столькі хлопатаў з працэдурай куплі дроў, што пакуль удасца атрымаць ордэр—можна замерзнуць, калі-жі даюць, то так мала, што гэта ня можа здаволіць патрэбы ў дравах. „Нормай" лічыцца ½ саж. на сямью і то на цэлы год!

З прычыны гэтага сяляне самавольна секуць сабе ў казённых лясох дровы („Młot" № 39 43, „Звезда" № 35 і інш.) Лясныя ўлады з усей „рэвалюцыйнай" строгасьцю выступілі на барацьбу з парубшчыкамі, і далі ім такі наказ: *„пад'едзь да мужыка, які рубіць дрэва, шагоў на 15 і крыкні, каб кідаў сякеру. Калі ня кіне—страляй, а заб'еш—дык адказваць ня будзеш"*. Газэта „Młot" (N 49) кажа, што варта б было, каб вышэйшыя ўлады зьвярнулі на гэта ўвагу, бо стральба ў жывых людзей не зьяўляецца мэтадам выхаваўчым".

Вось дык „выхаваньне"!

Што заб'е - значыцца глупства.

Але вось гэта „ня мэтад"..

На'т у часы самае чорнае рэакцыі гэткае распараджэньне не магло-б мець месца. А тут з сур'езным відам разглядаецца ці ёсьць ці не гэта—„сыстэмай выхаваньня".

Забойства сьледаватцеля

У вёсцы Аргаяш (у Башкірскай рэспубліцы), забіты судзьдзя, комуніст Луспутдзінаў.

Аказваецца на'т і башкірам ўжо надаелі комуністы і там іх пачынаюць біць.... (Młot № 22).

Выбары ў Саветы.

На Урале сярод работнікаў, дзе здавалася найбольш моцнай пазыцыя компартыі, комуністы на апошніх выбарах пацярпелі поўнае паражэньне. Да 20-І выбрана 601 сельсавет. Выбрана 8758 дэлегатаў. З іх комуністаў 776 і комсамольцаў 304 (г. зн. партыйных толькі 1-8 часьць). Рэшта 7678 чал — усе безпартыйныя. Пры гэтым галасавала толькі 57 прац. выборшчыкаў. А пэўне-ж пры выбарах „начальства" старалася сабраць магчыма болей сваіх" прыхільнікаў. Нязьявіўшыся 43 прац.— ўжо перакананыя праціўнікі

Які даюць будулец

Ведама усім, што бальшавікі робяць цяпер сялянам усякія „палёгкі". Флірт з вёскай яны называюць „тварам да вёскі". Паміж іншым – яны, каб задобрыць беднякоў вёскі, пачалі прадаваць ім па „нізкай цане" дрэва на будову. Канешна сяляне кінуліся купляць. І вось, як відаць з некалькіх нумароў менскіх газэт (пам. інш. „Młot № 39 і 43), сялянам прадаецца забракаванае ўжо, падгніўшае дзерава....

Пэўне-ж: добрае — можна і заграніцу прадаць. А сялянам—абы даць, каб слава была, што далі ...

Няма коняў.

Бальшавіцкія агітатары ўсюды крычаць аб тым, як многа дае Савецкая ўлада сялянам і як ім добра жывецца пад камісарамі. А вось ў іхніх-жа газэтах, усьцяж спатыкаюцца карэспандэнцыі якія рысуюць сапраўднае жыцьце — быцьцё сялян. Няма дроў, дрэва на будоўлю—даюць гнілое, забракаванае, зямлі не даюць, арэнда —цяжкая і г. д. і г. д.

Па апошнім данным Цэнтральнага Статыстычнага Ўраду „аказваецца", як мэлянхалічна кажа „Młot" (№ 32), што на Беларусі ёсць 17 прац. сялянскіх гаспадарак, якія ня маюць коняў..

„Безпрызорныя" дзеці.

Мы ўжо пісалі, як у Савецкім раю жывецца сіротам.

Бальшавіцкія газэты таксама паднялі гэтае пытаньне. Пачалася „барацьба" з „безпрызорнымі", г. зн. проста бадзячымі дзяцьмі, якія цэлымі атрадамі бадзяюцца па гарадох. У Маскве гэтыя дзеці займаюцца бандытызмам, нападаюць на прахожых і „рукі ўверх"! Але вядома-ж: бальшавікі робяць ўсе толькі абы як, ды і тады, калі ужо наступае проста неабходнасьць. У гарадох так-сяк спраўляюцца з дзяцьмі: адчыняюць прытулкі, майстэрні. Аднак гэта робіцца толькі ў вельмі нязначных разьмерах.

Найчасьцей робіцца проста: дзяцей вылавяць ў горадзе і па „этапу" міліцыя вывозіць іх вёску Тымчасам і у вёсцы няма ратунку ад сваіх бадзяк. І вось па апошнім данным у Сав Беларусі па вёскам раскінута 4645 гэткіх бадзячых дзяцей З іх у Менскім окрузе 820, Магілеўскім 655, Віцебскім 600, Аршанскім 564, Бары саўскім 590 і г. д. –(Звезда № 37)

Калі прыняць пад ўвагу, што самі бальшавікі гавораць, што гэтыя дзеці надзвычай сапсуты, зладзеі, распуснікі і г. д. і большасьць з іх—з вэнэрычнымі хваробамі дык можна прадставіць сабе як чуецца вёска ад гэткіх „падаркаў" гораду...

Чым займаецца Троцкі.

Цікавую гісторыю падае бальшавіцкая газэта „Труд". Нейкая Календа ў Маскве пашыла свайму сыну адну пару кальсонаў з палатна Меленкоўскай фабрыкі Хлапец насіў іх толькі тыдзень і яны так разпаўзьліся, што на'т і паправіць нельга стала. Зазлаваўшыся Календа *гэтыя рваныя кальсоны атправіла па почце Троцкаму*, як прадстаўніку асобага Камітэту па якасьці, і аб гэтым паведаміла 2 ое „Льноўпраўленьне". Гэтыя кальсоны паднялі на ногі ўсіх чырвоных дырэктараў трэста з Троцкім на чале. Краму дзе Календа купіла палатно – зачынілі і на'т запячаталі. Календовай выдалі новае палатно, а дырэкцыі фабрыкі быў дадзены наказ у „3 х дзённы тэрмін даць тлумачэньне і прыняць меры для спыненьня падобных выпадкаў". Пісьмо гэтае і прыказ трэста пастаноўлена „разпаўсюджываць і развесіць на відных месцах"...

Брава тав Троцкі, быўшы гэнэралісімус чырвонай арміі! Брава Савецкі Наполеон! Нарэшце знайшлася і табе адпаведная праца!

Забойства комуніста.

У вёсцы Кубаевай, Шчадрынскай вакругі, сяляне забілі сэкрэтара месцовага комсамолу, які быў аднач(ас)на сэкрэтаром і вясковай рады—комуніста Зырьянава (Młot № 33).

„Цьвёрдая прымета"

Пад гэткім загалоўкам газэта „Звезда" (№ 3) друкуе карэспандэнцыю, якая вельмі добра характэрызуе способы вызначэньня падаткаў у комуністычным царстве. Вось зьмест карэспандэнцыі.:

На паседжаньні фінаддзела Крупскага РЫК'а, абгаварывалася пытаньне аб асноўным і падаходным падатках. Ведама — на паседжаньні былі прадстаўнікі заінтэрасаваных — плацельшчыкау. Усе як павінна быць. На чарзе — пытаньня аб акрэсьленьні даходаў прадпрыемстваў, інстытуцыяў і асобаў. Дайшла чарга да „кустара" —Ерузалімчыка. Кустары ў зьвязку з данымі ім наагул палёгкамі, — плацяць прамысловага падатку 3 руб. 75 кап. Слова бярэ скарбнік фінаддзелу: „Да грамадзяніна Ерузалімчыка нельга стасаваць агульнае правіла; яго даходнасьць перавышае катэгорыю, па якой плаціцца 3 руб 75 к" Камісія навастрыла вушы

— Напрыклад? якія даныя?

— Прыклад паважны: „Ерузалімчык зьдзёр з мяне за папраўку гадзінніка 2 рублі" з мінай перамоўцы кажа скарбнік. „Прыкмета" паказалася в'дацы камісіі настолька паважнай, што на Ерузалімчыка налажылі падатку не 3 руб. 75 кап. як іншым, а цэлых 6 р. 75 к.. У канцы карэспандэнт піша:

„А вось каб, напрыклад хто скарбніку паправіў гадзіннік дарма дык мусіць таго зусім бы звольнілі ад падатку"

Нічога сабе спосаб пры якім аддзельны выдатак ці апінія „таварыша" скарбніка рашае колькі каму плаціць падатку".

ЖЫЦЬЦЕ ПРОВІНЦЫІ.

Дарма не захацў.

(м. Казлоўшчына, Слонімск. пав.).

Мястэчка нашае дзеліцца на дзьве роўныя часткі. Адзін канец—багаты, другі – зусім бедны І вось каб паправіць матэрыяльнае становішча беднага канца, мы прасілі нашага войта П Гарод ьку (людзі празвалі яго „шкляром") зрабіць кірмашы на гэтым концу, бо ведама, што калі-б кірмаш быў тут, дык незаможныя гаспадары мелі-б ад яго такі-сякі даход Прапанавалі нават даць пляц зусім бясплатна толькі за гной. Аб гэтым насяленьне складала просьбу і да Рады Гміны, але войт зрабіў па свойму Ен абабраў месца пад кірмаш на багатым канцы на пляцу Паўлюка Пашукевіча, які і без таго мае 25 дзесяцін зямлі ў адным кавалку. І вось ня гледзячы на тое, што на бедным канцы ёсьць лепшыя пляцы, сухія і з вадапоям і што прапанавалі гэтыя пляцы дарма, наш войт пастанавіў зрабіць кірмаш на пляцу Пашукевіча, якому плаціць 100 зл. арэнды ў год.

Гэтым бедны канец быў вельмі пакрыўджаны. Апрача таго, ма' быць сабраць грошы на ўплату Пашукевічу, ды на іншыя „патрэбы", войт пастанавіў спаганяць з сялян асобны падатак за ўезд на кірмаш. З кожнай фурманкі цяпер бяруць па 20 гр, а калі вязеш сьвіньню ці цялё — 50 гр., а за рагатую жывёліну, дык нават цэлы злот. Ці прадасі што яшчэ ня ведама, але падатак войту мусіш заплаціць.

Стары беларус.

ТУТЭЙШАЯ ХРОНІКА.

Паводка ў Вільні. Ад 4 сакавіка пачала значна прыбываць вада ў Вільлі. Каля 6-га Вільля вышла з берагоў і заліла ніжэйшыя прадмесьці горада. З прычыны таго, што ніжэй Вільні зрабіўся вялікі затор, істнавала небясьпека далейшага павялічаньня па водкі. Каб усунуць гэты затор па загаду Ваяводы, быў зьнесены мост каля Янкаўшчызны (12 кілем. ад Вільні). Па берагох Вільлі былі пастаўлены паліцэйскія пасты. Аднак у апошнія дні вада пачала спадаць і небясьпека мінавала.

Пахаваньне арц. Цэпляка. 16 сакавіка адбудзецца ў Вільні пахаваньне арцыбіскупа Цэпляка, нядаўна памёршага ў Амэрыцы Цела нябошчыка ужо прыбыла ў Варшаву. На пахаваньне арцыбіскупа прыедзе ў Вільню Прэзыдэнт Рэспублікі п. Война хоўскі, міністры і паслы Сойму У пахаваньні Цэпляка прымуць вучасьце 26 біскупаў, якія спэцыяльна для гэтага прыяджджаюць у Вільню.

Новае зладзейства ў магістраце. Некалькі дзен назад „зьнік" яшчэ адзін сэквэстратар віленскага магістрата Гаўдзіс. Праверка дакумэнтаў паказала што гэты сэквэстратар „здэфраўдаваў" на сваю карысьць каля 15 тысячаў злотых. Але праверка яшчэ не закончана і магчыма, што сума гэтая перавысіць 20 тыс. злотых.

Продажа маёнткаў. Міністэрства скарбу запрапанавала міністэрству зямельнай рэформы зараз-жа прыступіць да продажы з аўкцыёну маёнткаў тых земляўласьнікаў, якія да гэтага часу не уплацілі належнага ад іх маёнтковага падатку.

Пісьмо у рэдакцыю.

Паважаны Пане Рэдактар!

У № 4 Вашай паважанай газэты „Белар. Слова" зьмешчана аба мне карэспандэнцыя з м. Казлоўшчыны, у якой усе факты перакручаны, дзеля чаго прашу зьмясьціць у Вашай газэце гэткае спраставаньне;

У карэспандэнцыі паказана няпраўда, быццам я стараюся перашкаджаць псаломшчыку Алексеявічу ў разьвіцьці роднай мовы ў царкоўна-прыхадзкім жыцьці м. Казлоўшчыны. Псаломшчык Алексеявіч толькі поўгода таму назад прыбыў з Валыні. У царкве, дзе пакуль што ўжываецца царкоўна-славянская мова, псаломшчык Алексеявіч ня мог ужываць беларускае мовы. Я-жа па паходжаньню беларус і перашкаджаць дапушчэньню беларускае мовы ў царкве ніяк не магу Як доказ гэтаму прыпомню заметку аба мне ў газэце „Грамадзкі Голас" за 1925 год, дзе я лічыўся прыхільнікам народу і дзе ўспамінаецца, што я адзін з першых сярод акружаючага духавенства пачаў гаварыць казаньні пабеларуску.

Псаломшчык Алексеявіч перакруціў факт быўшы ў маёй кватэры, сьведкамі якога былі толькі дзьве асобы. У вялікай злосьці ен зьняважыў маю жонку словамі і чынам так, што я быў прымушаны вырваць яе ад яго. Енжа пазволіў сабе зьняважыць чынам і мяне, што было сцьверджана на судзе сьведкамі.

З пашанай

сьв. Баталін.

№ 6 НАШ САТЫРЫКОН № 6

Гумарыстычна—сатырычны дадатак да „Беларускага Слова“.

ЧАЛАВЕК І САБАКА.

(*З расейскага*)

Калі сабацы ў дзень халодны
Я непатрэбную даў косьць,
Лізнуў у бот мне пёс галодны
Адкінуўшы сабаччу злосьць.
Калі-ж ў горы і адчаю
Прыяцелю ратунак даў,
— Па чалавечаму звычаю—
Тым адплаціў—што абругаў...
Ці ж ня дзіўна ў нашым веку,
Дзе думны так культурай ўсе,
Знайсьці быдлё у чалавеку,
А чалавечнасьць-у бедным псе?

САМАЯ БАГАТАЯ ДЗЯРЖАВА.

— Ці ты ведаеш, браце, якая дзяржава ёсьць самая багатая на сьвеце?
— Ну пэўне-ж Амэрыка?
— А вось і не! Самая багатая гэта Польшча!
— ???
— Бо яе ўжо восем гадоў раскрадваюць ды ніяк раскрасьці ня могуць...

НОС І НОГІ.

(*Байка па Фругу*).

Неяк прад нагамі нос
Хваліцца стаў хвасьліва,
(Ен тоўсты быў, бліщчэў як сьліва
І валасамі на‘т аброс):
—Вы што? Ў маім высокім палажэньні,
На‘т бачыць вас-ужо мне паніжэньне.
Магу я службай вашай карыстацца,
Аднак--як сьмееце са мной раўняцца?
Вы хочаце уроўні быць паноў?
Ды я вас!... Раптам... богі!
Склізнуліся ў балоце ногі—
І нос—бабух! у брудны роў!

———

Хто-б ні быў—гэту праўду знай:
Нос ні прад кім не задзірай!

Б. Друцкі..

Галерэя Партрэтаў беларускіх парлямэнтарыяў і дзеячоў.

ДА НАШЫХ ЧЫТАЧОУ.

Піша „Беларуска Ніва“:
Мае „Грамада“ на дзіва
Многа розных „інжынераў“,
Будучыні піонэраў.
Толькі ў ёй усім ратунак,
Яна „раю“ пастэрунак...
Вось задачай мы тут маем
Пазнаёміць з гэтым „раем“,
Паказаць тых інжынэраў,
Ды хвалёных піонэраў.
Ў сьвятле праўды і жыцьця
Без хвалебнага выцьця.
Аднаго ўжо паказалі:
Праўду пра Мятлу сьпісалі,
А цяпер чарод другіх.
Так пакажам тут ўсіх.
Ўбачыць сам чытач тады
Чаго чакаць ад „Грамады“.
Падзякуе напэўне ён,
За праўду наш САТЫРЫКОН!

Пасол В—ын.

Думаеце мо‘: вар‘ят?
Не! „Грамадзкі“ дэпутат!
Выгляд мае, як ўсе чыста
Сапраўдныя комуністы.
Галава вось як гумно,
Ды у ёй—адно......... сена.
Пра „рай“ чэша ўсё язык,
А ў вуснах—зьвера клык...
Бог-Айцец яго стварыў,
І Сын Божы адкупіў,
Ды вось Дух Сьвяты забыўся,
Так без Ласк Яго й радзіўся.
З моладу ня быў вучон,
І на пошце служыў ён.

Кім там быў ён—не ц‘кава
Дый зусім ня ў гэтым справа.
Пэўне ж судзячы па „ліку“
Быў „пэрсонай“ невялікай.
Без абмылкі скажам: ён
Быў ня больш як паштальён:
Нас ц‘кавіць ў ім другое:
Прадстаўляе што такое
Пасол гэты беларускі?
Бо-ж заве сябе ён „рускі“,
Мовай нашай не гаворыць,
Ком палітыку вось творыць....

* * *

Хто ён і адкуль ўзяўся,
Ды як беларусам стаўся—
Адзін ведае—Антон,
Бо-ж яго стаўленьнік ён.
Адно скажам: ў нашым руху,
Ня чуць было яго й духу,
А Антон вось адкапаў
І мандат пасольскі даў.
А Антону спадабаўся,
Бо нічым не адзначаўся.
Недапёка і пакорны,
Самы ідэал „прыдворны“,
Лёгка гэткім кіраваць,
Туды-сюды напраўляць...
І з „манарха“ згодна воляй,
Розныя ён мае ролі.
І заўсёды як статыста—
Ен гатовы на ўсе чыста
Ідэалаў ён не знае,
Што „прыкажуць“—выпаўняе,
Ні пра што ніхоча знаць,
Народ? нацыя? пляваць!
Словам—ў—ва ўсім таўкач,
А ў Антона вось—„дзеяч“.
Ох, руплівы пасол гэты...
Калі трэба браць дыеты..
Над мандатам аж дрыжыць,
Без яго - ня мог—бы жыць...
Жарты: грошаў сыплюць масу,
На чугунцы—першу клясу;
„Panem posłe“ тытулуюць,
Ўсе лёкаі—ганаруюць
Паліцэйскі ня—чапай!
Словам —ня жыцьцё, а рай!
І на гэткі „кавал хлеба“
Працаваць зусім ня трэба.
Эх! каб гэтак ўвесь век—
Быў-бы шчасьліў чалавек!..
У Сойме сядзіць маўкліва
На паседжаньнях цярпліва:

Пхаць ў палітыку свой нос
Было „не прыказано-с“.
Падняць руку вышсьці, ўстаць,
Ці іначай „голас“ даць,
Прыдзе як галасаваньне—
Вось усё яго заданьне.
Што і як—ён не пытаўся,
У „лідэры“ папасьць ня пхаўся,
Быў здаволены зусім,
Што т‘кі лічуцца і з ім!
Загад часам атрымаў –
Каб на вёску выежджаў·
Толку ў гэтым была мала.
Ды яешня смакавала.
А сяляне шчэ пры тым
Цацкаліся надта з ім.
Языку тут мог даць волю,
Разыграць „пэрсоны“ ролю.
Сыпаў вокал абецанкі,
На ўрады ўсе лаянкі,
І як здолеў, як умеў—
Пра палітыку гудзеў;
Мелкім бесам рассыпаўся,
Словам як мага стараўся,
Хоць-бы гукам пекных слоў—
Ачмуціць найбольш галоў...
А калі ў апошні час,
Грамаду тварыў Тарас,
Не хапіла комуністаў,
І прыйшлося браць статыстаў,
Наш Валошын прыгадзіўся—
Комуністам ўраз зрабіўся!
Тут ён быццам чымсь натхнуўся,
Бо-ж адразу „разьвярнуўся“.
Расчынялась вуснаў брама
Як асьліцы Валаама...
На т у Сойме чытаў мову...
Так пачаў кар‘еру нову .
Скажам без ўсякіх крытык:
Дрэнны Тарасаў набытак!
Іншых як не завядзе—
Крышка будзе „Грамадзе“
Народ хутка распазнае
Хто якую вартасьць мае.
Ад такіх вось „піонэраў“,
Адвярнецца як ад зьвераў.
І заместа „будаваць“—
Прыдзецца ім уцекаць ..

* * *

„Піонэраў : воўк ўсіх еш!
А Антосю скажам йзноў:
Пан Антоні скуль бярэш
Гэтакіх Паноў пАСЛОЎ?

Юрыдычныя парады.

Падп. Г. Рон—ву. *Запытаньне*: Ў 1922 г. я ўзяў у суседняга памешчыка засьценак з 32 дз. зямлі ў арэнду на 6 гадоў. Арэндная плата ўстаноўлена жытам прыблізна у такім размеры, як і арэнда за „апушчаныя“ маенткі, якія здае ў арэнду староства. У часе падпісаньня ўмовы гаварылася аб тым што яе трэба пасьведчыць ў натарыуса. Аднак, як напісалі у той час толькі праэкт, так ён і застаўся. Я атрымаў на рукі толькі копію гэтага праэкту, пры чым на гэтай копіі няма подпісу самага памешчыка, а перапісана яна яго эканомам. 23 сакавіка 1923 г. я за згодай пана пачаў ўладзець засьценкам. Арэнду плаціў акуратна, на што маю паквітаваньня эканома. Цяпер пан хоча павялічыць арэнду і пагражае высяліць мяне, бо, як кажа, кантракту няма, а тая копія што ў мяне няважна, бо ім не падпісана. Ці мае ён права зламаць кантракт і высяліць мяне?

Адказ: Кантракт, хаця і не падпісаны ўласьнікам, але *фактычна* прыняты ім да выкананьня, — зламаць ня можна. Тым больш што не падпісана толькі вашая копія.

Калі вы поўнасьцю і акуратна спаўняеце свае абавязкі па кантракту, і ня нішчыце будоўлі, добра вядзеце гаспадарку—дык высяліць вас ня можа. Калі пойдзе справа ў Суд, дык пастаўце за сьведку эканома, які перапісваў вашую копію. Ен жа сваю руку прызнае? Ну, а тады будзе ясна з якога дакумэнту гэтая копія сьпісана. Адначасна яго паказаньнямі можа быць устаноўлена і згода ўласьніка на арэнду.

Падп. У. К—му. *Запытаньне*: Брат па судзебнаму прысуду пазбаўлены ўсіх правоў і засуджаны на 20 гадоў катаргі. Ўжо пасьля прыгавору, калі сядзеў ў турме, ён зрабіў нейкую запісь, па якой сваю гаспадарку (ён быў не жанаты) адпісаў далёкаму сваяку· Ці па гэтай запісі можа той атрымаць зямлю?

Адказ: Каб адказаць на вашае запытаньне трэ‘ ведаць: а) ці запісь гэтая зроблена ўжо пасьля таго, як прыгавор Суда ўвайшоў у законную сілу, ці хаця і пасьля Суда, але *да ўстаноўленага для* „prawomocnien'a się“ прысуду тэрміну (для звычайнага, не даразнага, Акр. Суда—4 тыдні са дня прыгавору) і в) якая гэта запісь: дарственная, ці што іншае, кім і як пасьведчана і г. д. Калі дакумэнт гэты напісаны да таго, як прыгавар увайшоў у законную сілу, а дакумэнт правідлова састаўлены і пасьведчаны, дык на падставе яго—гаспадарку возьме той, каму яна адпісана калі-ж не — бліжэйшыя законныя насьледнікі маюць права праз Суд зацьвердзіцца ў правох насьледства таксама як пасьля памёршага.

Падп. К. З—ку. *Запытаньне*: Брат мой, інвалід арміі Врангэля, вярнуўся з Баўгарыі дамоў толькі ў красавіку 1924 года. Дома ён застаў „прыбаўленьне“ сямьі: дачкі і сына. Іх ён за сваіх ня прызнаў, бо радзіліся яны у 1916 і 1918 годзе, калі ён быў ў Расейскім войску, а жонка заставалася тутака. Тымчасам даведаўся, што і хлапец і дзяўчына запісаны ў мэтрыках ягонымі законнымі дзяцьмі, Брат зьбіраўся ўсе падаць жалабу ў Суд, але ўсё хварэў і нарэшце 20 лютага г. г. памёр. Іншых дзяцей пасьля яго незасталася. Жаніўся ён перад самай вайной у 1914 г. Цяпер жонка яго з гэтымі незаконнымі дзяцьмі заўладала усей яго гаспадаркай і кажа што дзеці законныя насьледнікі і ніхто ўжо ня мае права адабраць ад іх гаспадарку. Ці праўда гэта і ці можна адсудзіць зямлю?

Адказ: Бліжэйшыя насьледнікі па закону ў даным выпадку маюць права у працягу 3-х месяцаў са дня сьмерці бацькі спорыць-проці законнасьці ражцзеньня дзяцэй. Падавайце ў Акружны Суд. У прашэньні трэ‘ абазначыць, а на Судзе і даказадь, што пакойны не прызнаваў дзяцей сваімі, і што ад мамэнту як ён даведаўся аб істнаваньні іх (г. зн. са дня яго прыезду) не прайшло яшчэ 2-х гадоў, а так-сама,—што ён прыехаў з Баўгарыі і за часы вайны дамоў не навецываўся аж да свайго звароту.

Чытайце і пашырайце роднае слова!

Газэту прачытай і перадай суседу!

ФРУКТОВЫЯ ДРЭВЫ

Вялікі выбар — па недарагіх цэнах.

Можна купіць у гароднiцтве

„МАЗАЛЕВА“

каля kolonji Wileńskiej.

ЗАКАЗЫ ПРЫЙМАЮЦЦА: ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ ВУЛ. 6—2.

Адказны Рэдактар Т Вернікоўскі. Друк Я. Баеўскага, Савіч 8‘ Выдавец Ч Бел. Рада.